

Szent László és Könyves Kálmán

-Érettségi esszé megoldása-

15. A feladat a középkori magyar történelemhez kapcsolódik. (hosszú)

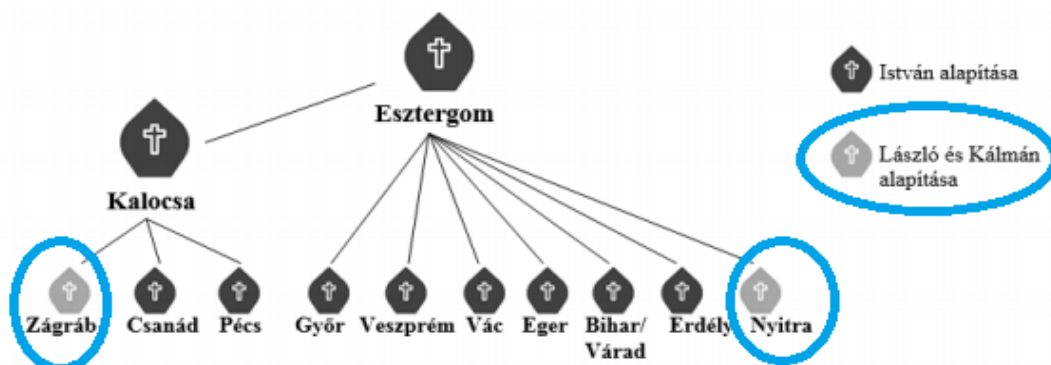
Mutassa be a források és ismeretei segítségével I. László és Kálmán intézkedéseit! Válaszában röviden magyarázza meg az intézkedések jelentőségét! A két király külpolitikájáról ne írjon!

„Ha valaki vasárnapokon vagy a nagyobb ünnepeken nem megy az ő kerületének egyházába, verésekkel javítsák meg. Ha pedig a falvak oly távol vannak, hogy a falusiak az ő kerületük egyházába nem tudnak elmenni, közülük mindnyájuk nevében legalább egy menjen el botra támaszkodva az egyházba, és három kenyeret és egy gyertyát vigyen az oltárra. [...]

Akik pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak, vagy fákhöz, forrásokhoz és kövekhez ajándékokat visznek, bűnükért egy ökörral fizessenek.” (I. László I. törvénykönyvéből)

„Mikor Istennek e választott szolgája [értsd: László] azon gondolkodott, hogy minden erejével Istennek tetszőt cselekedjen, mennyei sugallatra elsősorban az ötlött eszébe, hogy a szentek testét – akiket a világegyetem alkotója megtisztelni méltóztatott azzal, hogy kebelébe fogadta – ne engedje tovább a porban feküdni. Imígyen a pápa parancsát kieszközölve felemeltette a szent testeket: mármint Boldog István királyét, [...] fiáét, Szent Imrét, [...] továbbá Szent Gellért vértanú [...] testét avattatta csodálatosan szentté.” (Szent László legendája)

„Minden olyan birtok, melyet Szent István adományozott, illessen meg minden, természetes leszármazás szerinti utódot vagy örököst. Az olyan birtok azonban, amelyet más királyok adtak, [csak] apáról fiúra szálljon, s ha ilyenek [értsd: férfi örökösök] nincsenek, örököljön a fiútestvér, s ennek halála után fiait se zárják ki az örökségből. Ha pedig az illetőnek fiútestvére nincsen, az örökséget a király részére vegyék át.” (Kálmán I. törvénykönyvéből)

A magyar egyházszerkezet a 11. században

I. László (ur.: 1077-1095) és Könyves Kálmán (ur.: 1095-1116) a középkori magyar történelem kiemelkedő királyai voltak. Uralkodásuk a belső stabilitás megszilárdulását, majd az ország gazdasági fellendülését hozta.

I. László előtt pogánylázadások, illetve trónviszályok jellemezték az országot. Miután azonban 1077-ben hatalomra került azonnal nekilátott az „istváni”, nyugati típusú országokhoz történő felzárkóztatásához, amit törvényekkel ért el. Egyházi törvényei alapján következtethető, hogy a korban még elterjedtnek számított a pogány hit, hiszen voltak „**akik pogány szokás szerint kutak mentén áldoznak, vagy fákhöz, forrásokhoz és kövekhez ajándékokat visznek**”. László komoly büntetéseket rótt a pogány szokásokat gyakorlóakra „**bűnükért egy ökörrel fizessenek.**”. Emellett törvénybe iktatta, hogy akik nem járnak keresztény misére, azokat „**verésekkel javítsák meg**”.

A király nem csak egyházi, hanem világi törvényeket is hozott, melyek többsége a magántulajdon védelmét szolgálták. A magántulajdon védelmére különösképp azért volt szükség, mivel a kóborló mozgalmak, akik az ország belső területéről a peremvidékekre vándoroltak, útközben rablásokkal, lopásokkal tartották fenn magukat.

I. László püspökséget alapított Zágrábban, illetve közbejárásának köszönhetően 1083. augusztus 20-án a pápa szentté avatta „**István királyét, [...] fiáét, Szent Imrét, [...] továbbá Szent Gellért vértanú [...] testét**”. Ez megerősítette a kereszténység hatalmát az országban, a pogányság háttérbe szorult, illetve növelte a király tekintélyét is.

Kálmán átalakította elődje törvényeit, például enyhítette a lopások után járó büntetéseket. Az enyhítésből következtethetünk arra, hogy a kóborló mozgalmak visszaszorultak, László szigorú törvényei elérték céljukat. Kálmán továbbá bevezette, hogy „**minden olyan birtok, melyet Szent István adományozott, illessen meg minden, természetes leszármazás szerinti utódot vagy örökösét**”, ha pedig egy nemesi család fiú utód nélkül maradna „**az örökséget a király részére vegyék át**”. Ezt nevezik háramlási jognak. Kálmán ezenfelül folytatta elődje egyházszerző tevékenységét, többek között megalapította a nyitrai püspökséget.

László és Kálmán uralma alatt megszilárdult a keresztény magyar állam, az ország gazdaságilag és területileg is növekedett. A Magyar Királyságot immáron egész Európában egyenlő félnek tekintették.

